

O stárnutí nechceme vědět, nepřemýšlíme, zda má smysl se na něj připravovat. A to platí pro jedince i společnost

 radiouniversum.cz/vidovicova-lucie-1d-o-starnuti-nehceme-vedet-nepremyslme-zda-ma-smysl-se-na-nej-pripravovat-a-to-plati-pro-jedince-i-spolecnost

1. prosince 2024

Lucie Vidovičová Díl 1/3

Text 1.12.202430 min Přehrát

#Společnost

„Diskriminace“, slovo, které u nás zdomácnělo tak, že patří k nejfrekventovanějším pojmům ve slovníku politiků, aktivistů a novinářů, kdokoliv sleduje veřejné dění, tak se mu nevyhne. Nejčastěji slýcháme o diskriminaci podle pohlaví, rasy, etnického původu, nebo náboženského přesvědčení, a velmi v módě jsou momentálně analýzy nejrůznějších typů diskriminace podle sexuální orientace, nebo genderu. Stovky, a možná i tisíce aktivistů jen v naší zemi se snaží, aby nás přesvědčily, že právě jejich diskriminace je ta nejhorší, nejvíc ubližuje, a je nutné proti ní přijmout mnoho zákonných opatření. Z toho vyplývá, zjevně či skrytě, že je nutno ochráncům těchto skupin nasypat spoustu peněz. Je zvláštní, že jednu vážnou diskriminaci velmi opomíjíme, přestože se týká, nebo se bude týkat, každého z nás, a teď cituji: „Nejčastější je diskriminace kvůli věku. Na rozdíl o genderu ji prakticky neřešíme.“ To říká můj dnešní host, socioložka, sociální gerontoložka, paní doktorka Lucie Vidovičová.

Martina: Ještě zmíním, že působíte na Výzkumném ústavu práce a sociálních věcí, a na katedře sociologie Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity. Patříte u nás mezi odborníky na problematiku ageismu, tedy diskriminace kvůli věku, sociologie stáří a stárnutí. Paní doktorko, vaším oborem, jak už jsem zmínila, je ageismus. Je to takové pěkné jadrné české slovo, a obvykle se překládá jako „diskriminace na základě věku“. Je to správný překlad?

Lucie Vidovičová: Je to zaužívaný překlad, ale ageismus jako fenomén je podstatně širší, a dokonce ho přirovnávám k ideologii, k tomu, jak jsme fascinováni věkem, jak je pro nás věk důležitý. V moderních společnostech je to pro nás spíš filozofie, která nás nutí, nebo učí, abychom lidi škatulkovali podle věku, abychom jim přisuzovali nějaká práva a povinnosti, abychom je vpouštěli do nějakých míst, nebo naopak jim v přístupu bránili – třeba ke službám. Tato věková diskriminace je potom spíš výsekem celého ageismu, ale tento koncept je samozřejmě příliš komplexní na to, abychom to pokaždé vysvětlovali, takže akceptujeme i tu zkratku, že se jedná o věkovou diskriminaci.

Martina: Ageismus – je to jev celoevropský, nebo celosvětový, nebo se mu u nás daří této diskriminaci podle věku víc, než kde jinde?

Lucie Vidovičová: Je to naprosto globální fenomén, protože jeho zdroje jsou někde hluboko, přímo v lidství. Ale prvenství právě třeba ve věkové diskriminaci dlouhodobě patřilo České republice, a vlastně i teď, v nejnovějších výzkumech, které dělá Evropská komise, vychází ageismus, a věková diskriminace jako nejčastěji zažívaná diskriminace. Pozitivní je, že jsme teď, v posledním šetření z roku 2023, ztratili výsadní postavení jako nejvíce ageistická společnost v Evropě. Předehnila nás Belgie, ale pořád je to fenomén, se kterým se můžeme setkávat v různých kulturách, v různých oblastech, v různých státech. Fascinující pro mě samotnou je, že na světě neexistuje země, nebo kultura, která by to měla úplně vyřešeno.

Martina: Pokud nepůjdeme k indiánům.

Lucie Vidovičová: Pokud nepůjdeme k indiánům. Ale na druhou stranu zkazky o tom, jak se zachází se seniory u indiánů, také někdy nejsou optimistické. Takže je zde určitá obava ze stárnutí, nebo nějaké vyčleňování. Ale důležité je, že ageismus není jenom problémem starších lidí, ale i mladých lidí. Takové to: „Na to jsi moc mladý, abys měl tento názor,“ nebo: „Na to jsi moc mladá, abys mohla podnikat,“ tak s tím se setkávají i mladí lidé. A období, kdy je

tento problém, když to takhle nazvu, relativně nejnižší, je mezi třicítkou a padesátkou, pokud ale nejste žena. Tam je váš věk pro společnost ještě dvojnásobně důležitý. Skutečně je to prorostlé všemi systémy, mezilidskými vztahy, ale i tím, jak se vztahujeme každý sám k sobě.

Martina: Nedávno jsem viděla kreslený vtip, kde u stolu sedí paní proti mladé úřednici, paní je důstojná, má drdůlek, a úřednice jí říká: Vy máte skvělou kvalifikaci pro tuto práci. Máte úžasné zkušenosti, máte přesně takové zkušenosti, jaké pro tuto práci potřebujeme. Máte jediný nedostatek – jste stará. Řekněte mi, může tuto větu, obrazně řečeno, v naší zemi slyšet dva milióny lidí, protože těch je tady asi tolik nad 50 let?

Lucie Vidovičová: To je skoro 60 a 65 plus. Pokud bychom to vzali od padesáti, tak je bazén lidí, kteří se s tím mohou setkat, mnohem širší. Vlastně dobře říkáte, že záleží i na kontextu, a já typicky, když o tom někde mluvím, dostávám e-maily třeba od mužů čtyřicátníků, kteří pracují třeba v IT sektoru, a říkají. „Ano, to, co říkáte, je pravda, a týká se to i mě. I já jsem byl označen za příliš starého třeba na nějaké povýšení, nebo abych dostal v práci nějaký trénink.“ Takže je to skutečně tak rozšířené, že se to může stát komukoliv, jenom záleží na tom, kde se zrovna pohybujete.

Ageismus je nejčastěji zažívaná diskriminace, a není jednoduché ji odstranit, protože má mnoho zdrojů

Martina: Vy se tomu věnujete profesně, věnujete se tomu už skutečně desetiletí, řekněte mi: Proč se tomu u nás tedy nevěnuje vůbec žádná pozornost, když diskriminace podle věku u nás zasahuje největší skupinu obyvatelstva?

Lucie Vidovičová: Ono to není tak jednoduché. Zaprvé nevím, jestli to samotné není projevem ageismu, že se tomu věnovat nechceme, přestože jak jsem už říkala, je opakovaně, z různých zdrojů potvrzeno, že toto je nejčastěji zažívaná diskriminace, a není tak jednoduché ji odstranit, protože má mnoho zdrojů, a také nevíme,

jak by společnost, která bude takzvaně přátelská ke každému věku, vypadala. Jinými slovy, není úplně jasné, co je opakem ageismu. Jestli to je společnost, která oslavuje každý věk a která nás podporuje, abychom hrdě nosili svou číslovku na prsou, nebo je to společnost, ve které je věk absolutně nedůležitý, na který se vůbec nebere ohled – jako třeba v Británii se vedou diskuse, že věk odchodu do důchodu je věkově diskriminační, a měl by být odstraněn. A to jsou dva extrémy, ve kterých se nedokážeme úplně vypohybovat, a nevíme, co z toho by bylo správně.

Protože na jednu stranu i sama za sebe bych si přála, aby mě nikdo nediskriminoval proto, že mám nějaký věk, a ono se to zhoršuje s nástupem umělé inteligence, která může třeba dělat první filtrování mezi zájemci o zaměstnání, a automaticky vás třeba v souvislosti s věkem vyhodí, a vůbec vás nepošle headhunterům. Nebo chceme, aby věk, ať už různě velký, byl skutečně nějakou vstupenkou k nějakým právům a povinnostem. Takže právě z tohoto hlediska chápu, že to je i politicky obtížné jakkoliv ošetřovat, protože nevíme, co je ideální cestou vedoucí z toho ven. Potřebovali bychom tak trochu obojí, tedy v některém kontextu říct, že na věku nezáleží, a v jiném kontextu říct, že na věku záleží.

Martina: Myslím, že se s tímto ageismem u nás setkal už prakticky každý, když ne na vlastní kůži, tak se toho buď dopouštěl, nebo si toho všímá u svých blízkých, u rodičů, a podobně.

Lucie Vidovičová: Nebo do toho doroste, a stane se mu to.

Martina: Ano, proto říkám, že se to opravdu týká prakticky každého z nás, pokud bude mít to štěstí, že bude moci zestárnout. Otázka je, jestli je to tedy v tomto případě štěstí, ale pořád se na to dívejme takto. Musím říct, že zrovna včera jsem dostala nejlepší přípravu na dnešní rozhovor od své maminky – má potíže s nohou, které jsem říkala, když jsem s ní mluvila: „Dobře, maminko, já ti zajistím nějakého skvělého specialistu v Praze.“ A ona mi takovým úplně odevzdaným hlasem říká: „Martinko, kamkoliv přijdu, a podívají se

na moje datum narození, tak veškerá snaha končí.“ Tito lidé u nás nemají vůbec nikde zastání? Neexistuje žádná lobbistická skupina? Žádná armáda neziskovek? Když víme, že třeba u genderu, u této diskriminace, nebo možná mohu říct kvazidiskriminace, je pro neziskovky velmi dobrým výdělečným prostředím. Řekněte mi: U nás starší, staří lidé nemají nikde zastání?

Lucie Vidovičová: Jednak principem neziskovek je, že nemají žádný zisk, tak jenom, abychom to doplnily. Ale máte pravdu v tom...

Martina: Principem neziskovek? Promiňte – nemají žádný zisk, ale mají nejrůznější dotace.

Lucie Vidovičová: Určitě, ale ty samozřejmě jdou na to, že pokrývají pracovní místa lidí, kteří by třeba jinak museli dělat něco jiného, což je samozřejmě trošku jiná debata.

Martina: Určitě ano. A doporučuji knihu pana Kotziana „Politické neziskovky“, tam si myslím, že se o jejich fungování se dozvíme mnohé.

Lucie Vidovičová: Ano, ale já nechci znít zle, a někdy to vztahuji i na sebe. Je to alternativa podpory v nezaměstnanosti, takže pro mě je úplně v pořádku, že takovéto věci jsou, protože jsme bohatá společnost, která si to jednak může dovolit, a je to úkol pro moderní společnost mít nějaké zastánce, kteří by to jinak nedělali, protože by v tom neměli nějakou podporu.

O stárnutí nechceme vědět, nepřemýšlíme o budoucnosti, jestli má smysl se na něj připravovat, a to jak jako jedinci, tak i společnost

---

Martina: Paní doktorko, je to váš názor a já ho respektuji, ale když vím, jak třeba fungují neziskové organizace týkající se nelegální migrace, tak bych možná byla ráda, kdyby tito lidé byli raději nezaměstnaní. Promiňte.

Lucie Vidovičová: To je zase téma, jestli je pro člověka dobré být nezaměstnaný. Ale to se vracíme k jádru pudla, že senioři jako sociální skupina neexistují. Senioři jsou zároveň nejvíce diskriminovanou, a nejvíce postiženou skupinou, stejně jako skupinou nejvíce privilegovanou. Nebo jinými slovy, mezi seniory máme lidi, kteří vládou této zemi, a lidi, kteří tráví svůj život v trestu odnětí svobody. Jenom za posledních deset let se počet lidí ve vyšším věku, odsouzených za různé trestné činy, zdesetinásobil. Máme seniory mezi lidmi bez domova, máme seniory běžně ve střední střídě, a všechno toto se schová pod název „senioři“. A pak je jasné, že nemáme jednotný hlas seniorů, který by bouchl do stolu, a řekl: „My se jdeme bít za seniorské zájmy“, protože tyto zájmy jsou takto rozdílné. A skupiny, nebo neziskové organizace, které se tomuto tématu věnují, jsou koncentrovány typicky do velkých měst, a nesou nějaká témata, která jsou relevantní pro každého seniora. Ale přesně tak, nechci, aby to znělo nějak zle, ale řeknu to: Já různým lobby skupinám, které se bijí za práva žen, závidím, že dosáhly úspěchu v tom, jak rozkopávají dveře k některým tématům, když to tak řeknu, protože...

Martina: Tu pozornost.

Lucie Vidovičová: Dokážou získat pozornost, protože bychom to pro tento věk potřebovali také. Ale součástí toho je, že toto téma nechceme vidět, nebo, že vůbec moc nepřemýšlíme o budoucnosti, málokoho zajímá, co bude. A je to i v osobní rovině, jestli se já sám chystám na stárnutí, jestli má smysl se chystat se na vlastní stárnutí, a potom, jak to děláme nebo neděláme jako společnost.

Martina: Paní doktorko Vidovičová, vy jste řekla, že senioři nejsou definováni jako skupina, tudíž nemají žádné mluvčí. Bavily jsme se o tom, že nemají žádné lobbistické skupiny, které by za ně ztratily slovo. Vzpomínám si na stranu Důchodci za životní jistoty, byla to strana poněkud vysmívaná, nicméně svého času překvapivě úspěšná. Řekněte mi: To byly poslední důchodcovské odbory, které senioři u nás měli?

Lucie Vidovičová: Podobné strany vznikaly v různých zemích, ať už třeba v Chorvatsku, Slovinsku, i jinde, ale zanikly, když zanikl jejich účel a zacílení. Velmi často se tyto politické skupiny snažily upozornit na to, že vznikla nějaká velká nespravedlnost, jakože třeba nebyly dobře ošetřeny důchody. Šly do voleb s tímto cílem, a často dosáhly nějaké změny a ztratily se. Zase se vracíme k tomu, že různorodost seniorské skupiny je tak obrovská, že se těmito politickými stranami cítil reprezentován jenom určitý výsek toho, čemu říkáme, nebo komu říkáme, senioři. Můžeme si jednoduše z různých dat ověřit, že senioři nevolí jako jedna skupina, tam jsou skutečně příznivci všech různých skupin. Svého času, když jsem se dívala do dat, tak stejný podíl seniorů volil komunistickou stranu, a stejný podíl juniorů volil třeba SPD, ale tématem veřejné debaty bylo, že senioři volí komunisty, nikoli, že junioři volí třeba SPD. A to jsou zase ukázky toho, jak je stereotypizovaná seniorská skupina dobře používána jako obětní beránek pro cokoliv, co potřebujeme ve společnosti zkritizovat, ať už je to kritika minulosti, nebo teď problematika, že máme klimatickou změnu, kdy se říká, že to nesli senioři. Nebo že neufinancujeme důchody, kde je zase obětním beránkem homogenizovaná stereotypizovaná seniorská skupina, které ale v realitě nic a nikdo neodpovídá.

Martina: Možná nás teď poslouchá někdo, komu je 35, a otázky, které se tady snažíme zodpovědět, ale také najít správné otázky – ho možná ještě úplně nezajímají, ještě je nemá pod kůží. Řekněte mi, jaké jsou nejhorší projevy, a nejnebezpečnější projevy diskriminace podle věku, které u nás pozorujete?

Lucie Vidovičová: Úplně nejlépe je prozkoumaná v oblasti pracovního trhu, kdy zároveň zase vidíme, že se týká juniorské i seniorské skupiny s tím, že k diskriminaci dochází ve všech fázích cyklu zaměstnávání. To znamená, že při tom, jak se nabízejí pracovní pozice, jak probíhají přijímací řízení, jak je potom pracováno s kandidáty, kteří jsou nepřijati na pozici, a jak se s nimi nekomunikuje. Až po odměňování, nabídky nějakého dalšího

vzdělávání – i ve formách – tak, jak jsou lidé propouštěni z práce. Takže tam se shoduje velká řada našich respondentů v tom, že na věku záleží a že podíly lidí, kteří říkají, že je to čím dál důležitější, roste. Takže naopak místo toho, abychom šli spíš tím směrem, že by v práci na věku nemělo záležet, tak se zdá, že lidé čím dál tím víc cítí, že přesně tato jejich nálepka – a může to být 50 plus – je hrozně důležitá.

Ale pak jsou to i další oblasti, jako různé typy služeb, ať už zdravotních, sociálních, ale i komerčních. Já mám takový příběh, který mě hrozně zarazil: My jsme kdysi dělali rozhovor s umělkyněmi, které vystavují obrazy – prodávají je za sta tisíce – jsou to bohaté, skvělé ženy, ale nejsou to celebrity, které znáte z titulních stránek časopisů. A jedna z nich vykládala, že šla do nějakého obchodu, a chtěla si koupit svetrík, a prodavačka jí řekla: „My tady na vás nic nemáme. Všechno je zde drahé.“ Ona to sdělila tak, jako že to prožila jako útok na svou sebeidentitu, tedy že se najednou z obdivované dámy, která má výstavy, a lidé za ní chodí, a fotí se s ní, najednou stane jenom vrásčitým obličejem, který je okamžitě ohodnocen tak, jakože: „Tahle paní bude chudá.“

Ženy mají v oblasti kultury profesní vrchol v mladých letech, a s pětadesátkou úplně mizí, jako kdyby vůbec neexistovaly. U mužů šance setrvávají do vysokého věku.

Martina: Zejména ženy jsou opravdu od určitého věku neviditelné.

Lucie Vidovičová: Přesně tak. A to se třeba dá krásně dokázat i na grafech lidí zaměstnaných v různých odvětvích, kdy právě třeba na zaměstnání v oblasti kultury je vidět, že ženy mají v tomto grafu vrchol v mladých letech, a najednou s pětadesátkou úplně mizí, jako kdyby vůbec neexistovaly, a u mužů šance setrvávají, a vidíme v těchto grafech sedmdesátníky, osmdesátníky. A tu už je zase oblast zaměstnávání.

Martina: Je to čím dál tím horší? Stává se tato situace větším problémem, nebo naopak tím, jak je společnost bohatá, jak tady máme demokracii – no, říkejme radši „liberální demokracii“ – tak si s tímto, v uvozovkách problémem, umíme poradit lépe, důstojněji? Nebo je to horší?

Lucie Vidovičová: Hodnotit to jako horší je vlastně pro sociologa obtížné, protože efekt v datech je, že je to čím dál tím víc, a také víme, že to lidem čím dál tím víc vadí. Ale může v tom být zapojeno i to, že se o tom problému – přeci jenom, jak jste řekla, já o tom mluvím dvacet let, takže to má nějaký dopad – že si toho lidé víc všímají, a potom jsou schopni o tom víc mluvit, že to víc rozeznávají. A také je víc příležitostí, kdy o tom mluvit víc nahlas. Takže nemůžeme jasně říci, že se to dnes děje víc, než se to dělo, ale je možné, že to jenom lépe rozpoznáváme, a dokážeme to pojmenovat. Ale pokud by fungovala teorie, tak by to už teď mělo začít klesat, protože diskriminace na základě věku, v kontextu trhu práce, je dlouho zakázaná zákonem, ale máme strašně málo případů, kdy se s tím snaží někdo jít na soud a vytvořit nějaký – ne precedens, ten u nás funguje jinak – ale nějaké povědomí o tom, že to je nezákonné a že je možné se proti tomu bránit.

Podobně o tom mluví i Kancelář veřejného ochránce práv, kdy oni mají nejvíc případů z těch, které se k nim dostanou, které jsou často vázány na věk. A pokud mám dobré informace, tak příští rok by se právě měli na problematiku věku soustředit, takže se toto téma dostane do veřejného prostoru, a lidé to pak jsou schopni více rozeznávat. Ale tím pádem by mělo také přijít víc způsobů, jak se proti tomu bránit. A budeme doufat, že se víc budou chytat za nos i ti, kteří to dělají ať už vědomě, nebo nevědomě. A je také důležité říci, že lidé to nedělají nutně naschvál, tedy nikoli, že si vás vyberou a řeknou si: „To je vrásčitá paní, takže ji nevezmeme.“ U nás jsou v nás zakořeněny různé stereotypy, které nám automaticky nabízejí

právě tuto variantu, že tuto paní prostě ne, aniž bychom se zastavili, a řekli si: „A to je vlastně blbě. Třeba je skvělá. Třeba je báječná, pojďme to zkusit.“

Martina: Vzpomínám si, že když mi bylo asi třicet, tak jsem pracovala v jednom soukromém rádiu, a tam, když byla rubrika, kde se lidé mohli ptát, to znamená, že lidé volně volali do rozhlasu, tam jsme měli zakázáno brát do éteru staře znějící hlasy.

Lucie Vidovičová: Krásný příklad.

Martina: Toto je věc, která mě už tehdy varovala, a zajímalo by mě, jestli je v tomto hůř. Já už jsem tuto otázku svým způsobem položila, ale chci se zeptat proto, že by mě zajímalo, jestli podstatou toho, že ignorujeme staří, že nám není příjemné, jsou na pozadí peníze, protože jsme zvyklí zejména v naší zemi, že staří byli vždycky chudší, protože to byli důchodci, nebo jestli si myslíte, že tento problém je mnohem hlubší – morální a mravní?

Lucie Vidovičová: Obojí. Část seniorské populace skutečně bojuje s chudobou, jsou pod hranicí chudoby, nebo jsou těsně kolem ní. Třeba typický problém jsou starší vdovy, kde je jedině vdovský důchod udržuje nad hranicí chudoby tak, jak ji máme definovanou. Ale na druhou stranu jsou tam fakt lidi, kteří lítají tryskáčem. Dělali jsme krásný rozhovor se staršími manažery, a jeden pán říkal: „Byl jsem v Dubaji, uletělo mi letadlo, tak jsem šel na přepážku, a koupil si letenku, protože jsem potřeboval letět domů, abych vzal vnuka na klavír.“ Takže obě tyto skupiny jsou v seniorské kategorii.

Martina: Obě tušíme, která je početnější.

Lucie Vidovičová: A teď je to tak, že se ta druhá docela rozšiřuje. A je další zajímavá věc, že každá generace seniorů je trošku jiná. Já říkám, řekněme si, nebo odpočítejme si, kdy se narodili dnešní pětadesátníci, a v jakém věku je zastihla revoluce, a jestli si mohli

rozvinout nějakou kariéru? Protože ještě hrozně často, když se řekne „senioři“, tak první, co se nám všem vybaví, je Babička Boženy Němcové – drdůlek, hůlčička, nějaká rurální idyla.

Jedním ze zdrojů ageismu je agnosticismus. Když nemáte nějaký smysluplné ukončení života, tak to vyvolává nejistotu, a pak je senior obětním beránkem, do kterého je možné si kopnout.

Martina: Bylo jí třiapadesát, když přišla na Staré bělidlo.

Lucie Vidovičová: Ale měla jenom čtyři zuby. Dřív asi stáří začínalo také o trochu dřív – a dneska padesátileté ženy rodí děti, někdy dokonce první. Takže tohle se změnilo. A variabilita je v tom různá, a my jsme si nestačili všimnout, že senioři dnes vypadají jinak, že se dožíváme vyššího věku, a v objektivně lepším zdraví, byť subjektivně jsme pořád našťvaní, že nás furt něco bolí. Ale objektivně je zdraví lepší.

Ještě jsem chtěla zmínit paradox, že očekávat to, že senioři jsou nutně chudí, a tudíž jim nedáváme prostor, je hrozně krátkozraké, a já si začínám všímat, že některé firmy už tento šedý dolar, když to tak řeknu, pochopily, a už nevidíme jenom reklamy na zubní protézy a lepidla, ale už se služby vůči seniorům rozšiřují. Je to strašně neblahé – ale prosím posluchače, aby to brali s nějakou nadsázkou – ale šmejdi prostě pochopili, kde jsou peníze, a udělali dobře, protože nikdo jiný si seniorských peněz nevšiml.

Martina: Paní doktorko Vidovičová, kdyby za tím byly především peníze, které je potřeba hledat za většinou věcí, tak v tom případě by diskriminace podle věku nefungovala třeba v Německu, protože německý důchodce byl vždy symbolem člověk, který si užívá život. Tam silver economy, takzvaná stříbrná ekonomie, fungovala velmi dobře, protože důchodci měli čas, měli peníze, cestovali, užívali si služeb, užívali si zdravotních zařízení, wellness, a podobně. Ale tam tato diskriminace funguje také, takže jádro pudla bude asi přece jenom, jak už jste naznačila, v nějakém našem celkovém nastavení a vnímání kultu mládí.

Lucie Vidovičová: Já se teď snažím odhadovat, když to přednáším studujícím – a mám zdroje asi na čtyřech slidech – jestli jich je třeba dvacet, pětadvacet, které přispívají k tomu, že ageismus máme. Je to komplexní problém, což neříkám jen tak zbůhdarma, ale mluvím o tom z toho titulu, že neexistuje jedno tlačítko, kterým to vypneme. Musíme se snažit na všech různých stranách, ať už tím, že si řekneme, že nemusí nutně platit, že senioři – my tomu říkáme svatá trojice – jsou chudí, osamělí a nemocní. Řada z nich není. Seniorství nezačíná 60 plus, a dokonce ani 65 plus. Ale v nás je nějak hluboce zakořeněn strach.

Jedním ze zdrojů, o kterém se mluví, je třeba ateismus – nebo spíš agnosticismus než ateismus. Říká se, že ateisté nemají problém třeba se smrtí – ti opravdoví ateisté. Ale ve chvíli, kdy nemáte nějaký smysluplné ukončení života, nějak nevidíte, kam to všechno směřuje, tak to ve vás může vyvolávat nejistoty, a zase se objevuje senior, nebo seniorství, jako obětní beránek vašich strachů, vůči kterému se potřebujete vymezit. To je stará psychologická poučka, že abychom se my sami cítili dobře, tak potřebujeme – když to zjednoduším – si do někoho kopnout. Musí být někdo pod námi, nad kým se můžeme vyvyšovat. A tady je v podobné pozici starší věk. Tedy to, že já ještě nejsem senior, mi pomáhá cítit se lépe. A to je také důvod, nebo možná jeden z důvodů, proč nemáme společný seniorský hlas, protože minimálně v České republice nemáme nikoho, kdo by si stoupl do popředí a řekl: „Já jsem senior, a jsem cool.“ Když začal program Star Dance, kde tančí hvězdy, a herečka, myslím, že Jana Paulová, toto použila, když řekla: „Já jsem už dlouho mladá“, a vyhnula se slovu „senior“, a pokračovala: „Ano, já mám nějaký věk, a přesto můžu dělat tyto věci. Já tady můžu tančit.“ A první tanec naprosto bravurně vyšvihla. A mně přijde, že nám chybí tyto hlasy, které začnou stáří prezentovat pozitivně, že to není něco, čeho se musíme bát.

Martina: Ano, ovšem přesto pak máme i stáří s hůlčičkou, nejistým pohybem, stříbrnými vlasy. Řekněme si, diskriminuje naše starší občany, staré, seniorské občany, i stát?

Lucie Vidovičová: Někdy nepochybně ano. Jak jsem říkala, zdroje můžou být jak mezilidské, tak mezi skupinové, tak i takzvané institucionální, což je přesně případ státu. Ale zase narážíme na to, že je těžko říct, co by měla být alternativa, kdybychom řekli státu, že nesmí používat věk k tomu, aby mezi svými občany jakkoliv rozlišoval. Vidím, že jsou některá prioritní témata, která stát nese, a seniorství zůstává hrozně pozadu. Věřím, že to fakt myslí opravdově, a vidím, že kolegyně třeba na ministerstvu práce a sociálních věcí se hodně snaží, ale prostředky, které na to mají, ať už časové, nebo kapacitní, jsou strašně malé. Takže i stát by v tom mohl trošku víc přitlačit.

Všechny příspěvky s Lucie Vidovičová

Diskuze:

Napsat komentář

E-mailová adresa nebude publikována.